

ingediend op **1577** (2022-2023) – Nr. 1
13 februari 2023 (2022-2023)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Katrien Partyka

over de werking van Audit Vlaanderen

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maaïke De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Tom Ongena, Bart Tommelein;

Staf Aerts, An Moerenhout;

Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Celia Groothedde, Jeremie Vaneeckhout;

Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

1.	Toelichting door de sprekers van Audit Vlaanderen	4
1.1.	Audit Vlaanderen.....	4
1.2.	Forensische audits.....	5
1.3.	Evoluties in het aantal meldingen bij lokale besturen	7
1.4.	Aandachtspunten uit forensische audits bij lokale besturen.....	7
2.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	8
2.1.	Tussenkomsst van Kris Van Dijck.....	8
2.2.	Tussenkomsst van Tom Ongena	8
2.3.	Tussenkomsst van Paul Van Miert	9
2.4.	Tussenkomsst van Brecht Warnez.....	9
2.5.	Tussenkomsst van Staf Aerts	10
2.6.	Tussenkomsst van Kurt De Loor	10
2.7.	Tussenkomsst van Yves Buysse	11
2.8.	Tussenkomsst van Katrien Partyka.....	11
3.	Antwoorden van de genodigden	11
4.	Bijkomende vragen van de commissieleden	15
4.1.	Tussenkomsst van Kurt De Loor	15
4.2.	Tussenkomsst van Kris Van Dijck.....	15
4.3.	Tussenkomsst van Yves Buysse	15
5.	Aanvullende antwoorden van de genodigden	16
	Gebruikte afkortingen	17

Bijlage: zie de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering hield op 31 januari 2023 een gedachtewisseling over de werking van Audit Vlaanderen. Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door:

- Mark Vandersmissen, administrateur-generaal Audit Vlaanderen;
- Wim De Naeyer, manager-auditor Forensische onderzoeken Audit Vlaanderen.

De getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door de sprekers van Audit Vlaanderen

1.1. Audit Vlaanderen

Mark Vandersmissen zegt dat Audit Vlaanderen niet alleen bezig is met forensische audits, maar ook met reguliere audits. 70 procent van de capaciteit bij lokale besturen wordt besteed aan reguliere audits en 30 procent aan forensische audits.

Audit Vlaanderen bestaat sinds 2001. Toen ging het nog om interne audits binnen de Vlaamse administratie. Sinds 2014 worden ook voor de lokale besturen audits uitgevoerd. Dat wordt gedaan vanuit een partnerrol. Men wil de lokale besturen helpen met het beheersen van verschillende soorten risico's die hun kunnen verhinderen in het bereiken van hun beleidsdoelstellingen, operationele en organisatie-doelstellingen om te komen tot een efficiënte, effectieve, ethische en kwaliteitsvolle organisatie waardoor het vertrouwen van de burger in de goede werking van de overheid verhoogt. Bij elke audit gaat er aandacht naar de invulling van de organisatie-beheersing door lokale besturen.

Audit Vlaanderen is een intern verzelfstandigd agentschap binnen de Vlaamse administratie, maar wordt niet aangestuurd door een functioneel bevoegde minister. Er wordt verantwoording afgelegd aan de auditcomités. Die bestaan uit een meerderheid van onafhankelijke deskundigen. Daarin worden het ondernemingsplan, de strategie, de keuze van auditonderwerpen en de inzet van de middelen voorgelegd. Het is aan die comités om dat te bekrachtigen.

Audit Vlaanderen is op twee terreinen actief. Men is enerzijds bevoegd om binnen de Vlaamse administratie audits uit te voeren bij de departementen, de intern verzelfstandigde agentschappen, de publiekrechtelijk verzelfstandigde agentschappen en de VRT. Jo Fransen is de desbetreffende leidinggevende. Anderzijds is men bevoegd voor de audits bij de driehonderd lokale besturen, de provincies, de autonome gemeente- en provinciebedrijven. Verder is er nog een aparte afdeling Forensische audits onder leiding van Wim De Naeyer. Dat team doet de forensische audits binnen de Vlaamse administratie en bij de lokale besturen.

Er wordt altijd gefocust op organisatiebeheersing, omdat dat de basis vormt van een goed beheer. Dat gaat onder meer over de vragen hoe een lokaal bestuur zich moet organiseren om het beleid te vertalen in een meerjarenplan en operationele doelstellingen, hoe de belanghebbenden worden betrokken en hoe dat kan worden opgevolgd en bijgestuurd. Dat wordt bekeken in proces- of organisatieaudits. Daarnaast wordt gekeken hoe dat alles op de best mogelijke manier wordt uitgevoerd. Dat gaat over het naleven van de regels en procedures, een goede financiële en beheersrapportering, een efficiënte en effectieve inzet van de middelen, de bescherming van de activa en het voorkomen van fraude.

In het decreet Lokaal Bestuur is dat toegewezen als een verantwoordelijkheid van de algemeen directeur, maar iedereen is bezig met organisatiebeheersing. Organisationsbeheersing omvat alle managementprocessen en alle uitvoerende processen. Zo is iedereen betrokken. Het gaat om mensenwerk, en dat heeft zijn beperkingen. Van belang is dat het om een continu proces gaat. Het is geen eenmalige, maar dagelijkse

oefening. De algemeen directeur moet kunnen rekenen op het managementteam. Binnen dat managementteam worden de strategische beslissingen genomen over de uitrol van de organisatiebeheersing. De algemeen directeur legt jaarlijks verantwoording af aan de raden. Dat is het moment waarop er inspraak en impact kan zijn vanuit het politieke niveau. Dat is van belang want politieke en administratieve gedragenheid leidt tot de beste resultaten.

Organisatiebeheersing geeft redelijke en geen absolute zekerheid. Organisatiebeheersing houdt in dat de kosten en de baten tegen elkaar worden afgewogen. Alles heeft een kostprijs. Een procedure kan efficiënt of log zijn. Een systeem uitbouwen dat absolute zekerheid biedt, is onbetaalbaar.

Organisatiebeheersing is geen doel op zich, maar staat ten dienste van de organisatie. Het moet dus op maat worden gemaakt. Daarom is het belangrijk dat een lokaal bestuur inzicht heeft in alle verschillende risico's en het maatwerk van organisatiebeheersing moet daarop worden geënt. Uiteindelijk is het mensenwerk en mensen kunnen fouten maken. Er kunnen ook negatieve beperkingen zijn. Men kan zaken overrulen of graden misbruiken. Dan kan er sprake zijn van onregelmatigheden en fraude. Er moet worden vermeden dat de organisatiebeheersing een checklist wordt zonder dat er wordt nagedacht over waarom zaken worden gedaan. Zo creëert men een papieren tijger.

Sinds enkele jaren wordt gewerkt over de verschillende bestuurslagen heen. Men is bevoegd voor de Vlaamse administratie en de lokale besturen. Processen die over de bestuurslagen heen gaan, kunnen ook worden geauditeerd. Dat gaat bijvoorbeeld over de leegstand en de verwaarlozing van bedrijfsruimtes en fietssnelwegen. Er zijn ook samenwerkingsverbanden met de federale interne audit om zo de processen over alle bestuurslagen te bekijken. Dan wordt onder andere gekeken naar de coördinatie, want daar zitten verbetermogelijkheden. In 2023 zal worden gestart met een audit over rijbewijzen en reispassen, dit in samenwerking met de federale interne auditdienst.

Audit Vlaanderen beschikt over een klein team. Daarom probeert men het maximale uit de audits te halen. Dat gebeurt via de hefboomwerking. Het voordeel van de audits bij lokale besturen is dat het gaat om analoge processen. Door bij enkele besturen een thema-audit over een proces te doen, haalt men daar leerpunten uit die nuttig zijn voor alle lokale besturen. Tegelijk kunnen de instrumenten die worden ontwikkeld voor een audit worden omgezet naar zelfevaluatie-instrumenten. Zo vergroot men de impact en het bereik. Het valt op dat er een hoge deelname is aan de webinars die worden georganiseerd. Er is een goede samenwerking met het Agentschap Binnenlands Bestuur, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, Excello.net en andere partners.

De finaliteit is het helpen van lokale besturen om zich te versterken in een goede overheidswerking en ervoor te zorgen dat de overheidsmiddelen zo goed mogelijk worden ingezet om zo te kunnen bijdragen aan een sterker vertrouwen van de burgers en de organisaties in de overheid.

1.2. Forensische audits

Wim De Naeyer zegt dat forensische audits het geheel van activiteiten is, bestaande uit het verzamelen, controleren, bewerken, analyseren van en rapporteren over gegevens met het oog op waarheidsvinding en/of bewijsvoering. De term waarheidsvinding is het kernwoord in deze definitie. Dergelijke gegevensverzameling en rapportering moet gebeuren binnen een geïkt referentiekader als een forensische audit leidt tot een gerechtelijk onderzoek.

De primaire doelstelling van een forensische audit is het vaststellen of er werkelijk indicaties zijn dat een misdrijf is gepleegd en, in voorkomend geval, het identificeren van de fraudeur alsook het vaststellen van de fraudeomvang. Ook hier is waarheidsvinding het kernbegrip.

Na het uitvoeren van een audit moet daarover op een heldere en objectieve manier worden gerapporteerd. Daarvoor werd een verzendlijst vastgelegd in het audit-charter. Als er indicaties zijn van mogelijke strafrechtelijke inbreuken, dan gaat er altijd een exemplaar van het rapport naar het parket of naar de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie. Het college van procureurs-generaal besliste in 2006 dat dergelijke rapporten eerst naar de CDBC konden worden gestuurd, die het dan via een proces-verbaal laten terechtkomen bij het parket.

Bij fraude of onregelmatigheden is het per definitie zo dat het systeem van organisatie-beheersing heeft gefaald. Audit Vlaanderen benoemt in een forensische audit die tekortkomingen en formuleert aanbevelingen om ze weg te werken. Het rapport moet de bevoegde personen toelaten om de nodige maatregelen te treffen om een herhaling van de feiten te voorkomen en de belangen van de organisatie te vrijwaren. Men adviseert altijd aan het openbaar bestuur om zich burgerlijke partij te stellen.

De decreetgever geeft ruime bevoegdheden aan Audit Vlaanderen om forensische audits te kunnen uitvoeren. Zo heeft men toegang tot alle informatie en documenten, ongeacht de drager ervan. Dat gaat ook over inzage in professioneel e-mailverkeer. Maar ook heeft men toegang tot alle gebouwen en ruimtes waarin activiteiten van het lokale bestuur worden uitgeoefend.

Daarnaast zijn personeelsleden van lokale besturen verplicht om maximaal mee te werken tijdens de uitvoering van een audit. Men moet op vraag van Audit Vlaanderen de volledige informatie geven, waarnaar wordt gevraagd.

Als uit een melding blijkt dat er sprake is van een gewone fout, laks optreden of incompetentie, zal Audit Vlaanderen geen verder onderzoek verrichten. Voor het optreden van Audit Vlaanderen moet er aan een aantal voorwaarden zijn voldaan. De handelingen die het voorwerp zouden kunnen uitmaken van een forensische audit moeten mogelijk straf- of tuchtrechtelijk vervolgbaar zijn, moeten gesteld zijn met de betrokkenheid van personeelsleden of lokale mandatarissen en gesteld zijn met de intentie om zichzelf of anderen te bevoordelen. Dat kan gaan om een financieel of moreel voordeel of andere vormen van voordelen.

Audit Vlaanderen start niet voor elke melding een forensische audit op. Een melding van mogelijke onregelmatigheden komt via externe of interne triggers binnen. Meestal gaat het om meldingen van buitenstaanders. Sedert de implementatie van de EU-Klokkenluidersrichtlijn in het Bestuursdecreet van december 2022 wordt een onderscheid gemaakt tussen een klokkenluidersmelding en een melding van een burger. Bij een klokkenluidersmelding moet er sprake zijn van een werkrelatie. Daarnaast doet Audit Vlaanderen dagelijks een mediascreening om mogelijke triggers op te pikken. Tot slot kunnen meldingen ook via interne kanalen binnenkomen, namelijk via auditteams die in de loop van een reguliere audit worden geconfronteerd met eigenaardigheden die aanleiding geven tot het opstarten van een melding naar de forensische afdeling.

Daarna volgt de fase van het vooronderzoek. Eerst wordt gekeken of het voorwerp van de melding onder de bevoegdheid van Audit Vlaanderen valt. De melding moet voldoende onderbouwd zijn en steunen op betrouwbare aanknopingspunten. Men gaat na of de informatie betrouwbaar is, een forensisch onderzoek noodzakelijk is en een onmiddellijke opstart van een forensische audit nodig is. Ook wordt bekeken of het nog onderzoekbaar is. Audit Vlaanderen heeft geen politionele bevoegdheid.

Zo kan men bijvoorbeeld geen boekhouding in een bedrijf controleren. Verder wordt altijd de afweging gemaakt of er een meerwaarde is voor de waarheidsvinding. Het kan zijn dat de feiten dateren van lang geleden waardoor de meerwaarde zoek is of dat het voorwerp van de melding te klein is. Dan wordt een brief verstuurd naar het lokale bestuur waarin de aandacht wordt gevraagd voor een bepaald probleem.

Na het vooronderzoek wordt een resultaat bekomen met drie mogelijkheden. Ofwel wordt er geen verder gevolg aan gegeven omdat er geen forensische aanknopingspunten zijn, ofwel wordt een forensische audit opgestart ofwel wordt er een brief gestuurd naar de algemeen directeur, de burgemeester en de voorzitter van de gemeenteraad, waarin opmerkingen worden opgenomen. Tegelijk wordt aan de voorzitter van de gemeenteraad gevraagd om de brief te agenderen op de eerstvolgende gemeenteraad.

1.3. Evoluties in het aantal meldingen bij lokale besturen

Verwijzend naar slide 22 zegt de spreker dat er zich een belangrijke knik voordeed in 2020. In 2022 waren er 117 meldingen. Dat is meer dan een verdubbeling ten opzichte van het jaar 2020. Wat betreft de Vlaamse administratie waren er 49 meldingen in 2022. Dat brengt het totaal aantal ontvangen meldingen op 166 in 2022, terwijl dat er in 2020 85 waren. Dat is een belangrijke vaststelling omdat dit een impact heeft op de forensische capaciteit, zeker voor het voeren van het vooronderzoek. Wat wordt ingezet tijdens het vooronderzoek, kan namelijk niet worden ingezet tijdens de uitvoering van de forensische audit.

Op slide 23 staat een fout. Het totaal aantal opgestarte forensische audits tussen 2014 en 2022 is 79 in de plaats van 80. Er is een groeiende kloof tussen het aantal meldingen en het aantal opgestarte forensische audits. Audit Vlaanderen is door de groeiende aandacht en de perslekken slachtoffer geworden van zijn eigen succes. Dat brengt sommige mensen namelijk op ideeën. De kwaliteit van het aantal meldingen stijgt niet. Naast ernstige meldingen zijn er ook meldingen die bijvoorbeeld niet tot het competentiegebied of takenpakket van Audit Vlaanderen behoren, zoals bijvoorbeeld meldingen over psychosociaal welzijn. Dan wordt er doorverwezen naar de hiervoor competente en bevoegde actoren. In 2017 en 2018 werden uitzonderlijk veel forensische audits opgestart omdat er toen nog geen brieven werden verstuurd voor kleinere vastgestelde onregelmatigheden tijdens het vooronderzoek, maar werd er ofwel geen gevolg gegeven aan een melding, ofwel werd een forensische audit opgestart. Het ging dan soms ook over kleinere forensische audits, die vandaag worden afgehandeld via brieven, gericht aan het lokale bestuur.

1.4. Aandachtspunten uit forensische audits bij lokale besturen

In 2022 werden enkele forensische audits over mogelijke belangenvermenging van lokale mandatarissen opgeleverd, die veel aandacht trokken. Het thema van belangenvermenging komt almaar vaker voor in forensische audits. Dat gaat om meldingen over personeelsleden of mandatarissen, waarbij er minstens sprake is van een belangenconflict en kan wijzen op het strafrechtelijk aspect van belangenvermenging. Lokale mandatarissen beseffen vaak niet dat dat kan leiden tot conflicten en verdachtmakingen.

Een definitie van belangenvermenging is terug te vinden in wetteksten, maar ook in de deontologische code voor personeelsleden en mandatarissen staat het begrip omschreven. In het decreet Lokaal Bestuur gaan diverse artikelen over de deontologische code. Er is een bepaling in de wet op de overheidsopdrachten die het begrip belangenconflict benoemt en er is artikel 245 van het Strafwetboek. Over dat laatste is er veel rechtspraak. Volgens die rechtspraak moet het nemen van enig belang, welk het ook zij, in de ruimste betekenis worden begrepen. Zelfs het zwakste belang volstaat om te kunnen spreken van een strafrechtelijke inbreuk.

Dat belang kan rechtstreeks of onrechtstreeks, materieel of moreel, actueel of toekomstig zijn en al dan niet in concreto verzoenbaar zijn met het openbaar belang. De omstandigheid dat de beslissing niet nadelig was voor het openbaar belang, of dat de beslissing ook het algemeen belang diende, is niet van die aard om het strafbaar karakter van de belangenname weg te nemen.

Los van de wetgevende bepalingen hechten de meeste besturen veel belang aan het vermijden van belangenvermenging. Dat wordt opgenomen in de deontologische code voor lokale mandatarissen en personeelsleden, maar het blijft vaak een eenmalig gegeven. De deontologische code wordt niet levendig gehouden en komt pas opnieuw in beeld als er zich een probleem voordoet. Daarom roept Audit Vlaanderen de lokale besturen vaak op tot sensibilisering.

Naast de feitelijke onafhankelijkheid is het voor de perceptie van belang dat er geen schijn van afhankelijkheid is. Datzelfde geldt voor het begrip van belangenvermenging. De schijn van belangenvermenging kan even nefast zijn als de feitelijke belangenvermenging.

Een deontologische code levendig houden is een verantwoordelijkheid van de personeelsleden en lokale politieke mandatarissen. Na het uitvoeren van een forensische audit wordt vaak vastgesteld dat de organisatiecultuur over deontologie en integriteit niet aanwezig is en dat daar te weinig aandacht voor is. Dat creëert een voedingsbodem voor minder bonafide personen. Eind 2022 besprak deze commissie de mogelijkheid tot het oprichten van deontologische commissies binnen lokale besturen.

Na de uitvoering van een forensische audit formuleert men ook aanbevelingen. Vaak adviseert men dat zowel het politieke en het ambtelijke niveau wordt gesensibiliseerd over het vermijden van belangenvermenging en het stimuleren van integer handelen. Ook het actualiseren van de aanwezige deontologische codes en het actief communiceren over de deontologische code om de aandacht te vestigen op integer handelen, worden vaak als aanbevelingen geformuleerd.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1. Tussenkoms van Kris Van Dijck

Kris Van Dijck beaamt dat het creëren van een sfeer van belangenvermenging zaken kan bemoeilijken. In hoeverre heeft men een zicht op de opvolging van de aanbevelingen na een audit?

Wat de forensische audits betreft, stelt de spreker zich de vraag hoeveel onderzoeken effectief uitmonden in een klacht bij het parket of bij de CDBC.

Forensische onderzoeken gebeuren vertrouwelijk. Ook tijdens deze gedachtewisseling werden er geen casussen aangehaald. Helaas wordt die vertrouwelijkheid vaak te grabbel gegooid in de media, wat zorgt voor een negatieve sfeer, en het komt het vertrouwen in de overheid niet ten goede.

2.2. Tussenkoms van Tom Ongena

Tom Ongena bevestigt dat op de agenda van de plenaire vergadering van 1 februari 2023 een voorstel van decreet ter stemming staat waarbij elke gemeente wordt verplicht om een deontologische commissie op te richten in de schoot van de gemeenteraad. Dit komt tegemoet aan het levendig houden van de deontologische code, iets waar de sprekers voor pleiten. Maar misschien zullen daardoor zaken meer op het lokale niveau worden afgehandeld. Wat denken de sprekers van die verplichting? Wat zal de impact daarvan zijn op het vlak van de werklast voor Audit Vlaanderen?

2.3. Tussenkost van Paul Van Miert

Paul Van Miert vindt de toelichting heel actueel, zeker omdat wordt verwezen naar zaken die recent in de media verschenen. De spreker sluit zich aan bij de vragen van Tom Ongena over de verplichting tot het oprichten van een deontologische commissie. Leverde de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering goed en voldoende werk? Liggen er nog kansen op het Vlaamse niveau om de lokale besturen bij te staan bij het opstellen of het actualiseren van een deontologische code?

Er zijn drie mogelijkheden om een melding te doen bij Audit Vlaanderen, namelijk via burgers, lokale mandatarissen of personeelsleden. Men sprak van een significante stijging van het aantal meldingen. Doet zich dat voor bij een van de drie groepen die kunnen melden?

Is er een verband tussen het lokale en het bovenlokale niveau wat betreft de aard van de meldingen?

2.4. Tussenkost van Brecht Warnez

Brecht Warnez vraagt of de stijging in het aantal meldingen leidt tot een stijging in het aantal vaststellingen van problemen.

De gemeenteraad kan zijn controlerende functie uitoefenen en vaak in besloten zitting het debat voeren. Maar men heeft niet de macht om sancties uit te spreken. Op dat vlak kan Audit Vlaanderen een rol opnemen omdat men over de nodige juridische middelen beschikt. Gaat Audit Vlaanderen sneller in op de vraag van een gemeenteraad om iets te onderzoeken dan op een vraag van een burger? Die vraag is volgens de spreker belangrijker dan een vraag van een individuele burger.

Als een misdrijf wordt vastgesteld, wordt dat doorgegeven aan het parket. De spreker veronderstelt dat dat ook wordt doorgegeven aan de minister van Binnenlands Bestuur. De minister gaf eerder aan dat hij verscherpt bestuurlijk toezicht uitoefent als er problemen zijn. De minister kan ook uitvoerende mandatarissen schorsen en afzetten. Wanneer is het aan de minister om op te treden? En neemt het aantal problemen af nadat een minister optrad? Werken de instrumenten van verscherpt toezicht, schorsing en afzetting? Worden die instrumenten voldoende ingezet?

Er wordt een definitie gegeven van onregelmatigheden. Dat moet mogelijk straffen tuchtrechtelijk vervolgbaar zijn en het moet gaan over de intentie om zichzelf of anderen te bevoordelen. Hoe verhoudt dit zich tot de tuchtrechtelijke bevoegdheid tot schorsing en afzetting van de minister bij kennelijk wangedrag en grove nalatigheid? Zijn er juridische en praktische overlappings in de definitie?

Er wordt gesteld dat belangenvermenging te vaak eng wordt benaderd. Moet het decreet Lokaal Bestuur op dat punt worden aangepast?

Mandatarissen weten vaak niet dat men in een situatie van belangenvermenging zit. Het is toch algemeen geweten dat het aankopen en verkopen van bouwgrond met voorkennis niet mag. Weet men het echt niet of doet men alsof men het niet weet? Moet Vlaanderen de sensibiliseringsrol op zich nemen of wordt dat beter overgelaten aan de lokale besturen?

Stellen problemen met belangenvermenging zich in alle steden en gemeenten of zijn er verschillen tussen steden en gemeenten?

2.5. Tussenkost van Staf Aerts

Staf Aerts wijst op de link tussen meldingen en het opstarten van forensische audits, waaruit blijkt dat een op de tien meldingen leidt tot een forensische audit. Dat komt eerder door de stijging van het aantal meldingen dan door de daling van het aantal forensische audits. Hoe vaak worden onregelmatigheden vastgesteld via forensische audits?

Wat is de doorlooptijd van een forensische audit? Gaat het om een vaste periode?

In oktober 2022 focuste het debat over belangenvermenging zich vooral op vastgoed. Sommige experts zeiden toen dat de regels over vastgoed moeten worden verstrengd en dat er meer moet worden gefocust op zij die in de fout gaan. Deelt men de ervaring dat de problemen zich vaak voordoen bij vastgoedtransacties? Zijn er nog andere thema's die vaak aan bod komen?

Hoe verhouden de meldingen over belangenvermenging zich tussen politieke mandatarissen en de administratie?

De sprekers geven het advies aan lokale besturen om zich burgerlijke partij te stellen. Wordt dat per definitie gevolgd door de lokale besturen?

Is er een wisselwerking tussen de aanwezigheid van een deontologische commissie en de vatbaarheid voor een forensische audit? Of blijken de bestaande deontologische commissies papieren tijgers te zijn?

2.6. Tussenkost van Kurt De Loor

Kurt De Loor apprecieert het werk dat Audit Vlaanderen levert. Audit Vlaanderen moet als partner worden aanzien om samen de lokale besturen te versterken. De laatste maanden werden in deze commissie vragen om uitleg behandeld waar er sprake was van belangenvermenging.

Met forensische audits wordt aan waarheidsvinding gedaan. Het gaat om feiten gesteld door personeelsleden of politieke mandatarissen die aanleiding geven tot mogelijke strafrechtelijke vervolging. De spreker gaat ervan uit dat doorheen het proces er procedures op tegenspraak worden voorzien zodat alle betrokken partijen worden gehoord. Wat gebeurt er als niet alle partijen worden gehoord? Welk verweer is er dan mogelijk?

Het aantal meldingen over lokale besturen is exponentieel gestegen en er is vaak sprake van belangenvermenging, wat een heel jammere vaststelling is.

Vandaag heeft een derde van de gemeenten een deontologische commissie, weliswaar op vrijwillige basis. Het verplicht invoeren van deontologische commissies staat niet tussen de aanbevelingen van Audit Vlaanderen. Is er een verband tussen het aantal vermeende inbreuken op de deontologische code en de aanwezigheid van een deontologische commissie? Bestaan daar cijfers over?

Wat betreft het sensibiliseren over en het actualiseren van de deontologische code verwijst de spreker naar de opleidingen die de VVSG aan het begin van elke nieuwe zittingsperiode organiseert. Is het aangewezen dat de VVSG daar een luik over de deontologische code aan toevoegt?

Er doen denkpijles de ronde over het mogelijk maken of de verplichting van een decumul over activiteiten in de vastgoedsector en de schepenbevoegdheid over ruimtelijke ordening. Wat denkt men daarvan? Zijn er cijfers beschikbaar over het aantal inbreuken gelinkt aan vastgoedtransacties?

2.7. Tussenkost van Yves Buysse

Yves Buysse had recent het genoeg om een ondervraging te ondergaan van een team van Audit Vlaanderen. Het ging over een thematische audit, wat misschien in de toekomst een forensische audit kan worden.

Een half jaar geleden maakte Audit Vlaanderen duidelijk dat het kampte met een personeelstekort. Sinds kort is er het Klokkenuidersdecreet, wat voor extra werk zal zorgen. Is dat personeelstekort er nog altijd? Heeft dat gevolgen voor onderzoeken? Wie maakt dan de eventuele keuzes? Hoe ziet het profiel van een auditeur eruit? Zoekt men mensen met ervaring in de ambtenarij of in de politionele diensten?

Er wordt gesproken over de beperkte bevoegdheden van Audit Vlaanderen. Zijn er ontbrekende bevoegdheden die de kwaliteit van de onderzoeken ten goede zouden komen?

Wat betreft de actualisatie van de deontologische code vraagt de spreker hoe dat concreet gebeurt. Is er bijvoorbeeld een structureel overleg met de VVSG of doet Audit Vlaanderen dat zelf?

2.8. Tussenkost van Katrien Partyka

Katrien Partyka vindt dit een belangrijk thema, want het gaat over de huidige maatschappelijke uitdagingen. Het vertrouwen in de overheid is heel laag. Audits kunnen dat vertrouwen herstellen door ervoor te zorgen dat de overheid transparant en goed werkt. Er is een contradictie tussen het maatschappelijk belang dat eraan wordt gehecht en de realiteit van de auditcultuur. Er worden audits uitgevoerd, maar er is niet echt een auditcultuur aanwezig in Vlaanderen. Het is nochtans belangrijk dat burgers kunnen zien dat de overheid goed werkt. Is er voldoende zichtbaarheid van de auditcultuur? Zijn er voldoende instrumenten om audits zichtbaar te maken en te versterken?

Lokale mandatarissen blijken vaak niet te beseffen dat ze in de fout gaan. Hoe kan de auditcultuur bij lokale mandatarissen worden versterkt zodat ook zij die cultuur mee uitdragen?

3. Antwoorden van de genodigden

Mark Vandersmissen vindt het een goede zaak dat er in alle gemeenten deontologische commissies zullen worden opgericht. De kern van elk goed werkend systeem van organisatiebeheersing zijn cultuur en integriteit. Dat wordt bepaald door menselijk gedrag. Het maakt de deontologische code concreter en verfijnder en er kan aan dilemmatraining worden gedaan. Het zal dus ten goede komen aan de bouwstenen van de interne controle, de cultuur en de deontologie. Men kan heel wat procedures op papier zetten, maar als ze niet bevattelijk en gekend zijn en niet worden gedragen, dan brengt dat niet veel op.

Het kan zijn dat de oprichting van de deontologische commissies zal leiden tot meer meldingen, maar dat is moeilijk in te schatten. Elk lokaal bestuur beschikt ook over een intern meldpunt. Het is de bedoeling dat de meldingen meer op het lokale niveau worden behandeld. In uitzonderlijke gevallen kan Audit Vlaanderen optreden.

Na de start van de deontologische commissies moet worden gekeken wat daaruit kan worden geleerd. Er zal worden gekeken naar de voorwaarden om de goede werking te garanderen. Dat zal veel informatie opleveren die kan worden gedeeld. De VVSG kan eventueel een rol spelen in het capteren en het delen van die informatie. Audit Vlaanderen doet al heel wat onderzoek, maar ook dit kan daar een onderdeel van worden.

Wim De Naeyer zegt dat de grootste stijging in het aantal meldingen komt van meldingen van burgers, (ex-)personeelsleden en lokale mandatarissen. In 2022 had ongeveer een derde van het totaal aantal meldingen betrekking op de Vlaamse administratie en twee derde op lokale besturen. Wat betreft de verhouding tussen het aantal meldingen en opgestarte forensische onderzoeken leidden tussen 2014 en 2022 22 procent van de meldingen bij lokale besturen tot de opstart van een forensische audit. Bij de Vlaamse administratie gaat dat over 14 procent.

Mark Vandersmissen zegt dat er niet onmiddellijk meer problemen zijn vastgesteld door de stijging in het aantal meldingen. Op lokaal niveau speelt de grote herkenbaarheid een rol en dat haalt meer het nieuws. Dat leidt tot een grotere toestroom van meldingen zonder dat er altijd een probleem is. Op Vlaams niveau gaan de forensische audits vaak over heel specifieke interne processen en die krijgen minder pers aandacht.

Wim De Naeyer geeft aan dat men in de praktijk vaker ingaat op vragen van lokale besturen dan op vragen van burgers. Elke melding wordt uiteraard op dezelfde manier behandeld. Daarbij wordt gekeken naar het voorwerp van de melding en wordt geoordeeld over de betrouwbaarheid en de hoogdringendheid. De hoogdringendheid van meldingen door een lokaal bestuur zelf ligt vaak hoger dan deze van burgers. Maar het kan evengoed zijn dat de melding van een burger voorrang krijgt omwille van de hoogdringendheid.

De forensische rapporten met de conclusies worden verstuurd naar de CDBC en het parket. In tegenstelling tot het verleden worden niet voor alle meldingen waarbij bepaalde onregelmatigheden worden vastgesteld, forensische audits opgestart, maar wordt ook gewerkt met brieven. Dit heeft logischerwijze tot gevolg dat de laatste twee jaren zo goed als alle forensische auditrapporten ook naar de CDBC werden verstuurd. Daar krijgen die rapporten een nieuwe opstart en beslist het parket of er al dan niet een gerechtelijke procedure wordt opgestart. In 2022 was er een veroordeling naar aanleiding van een audit die door Audit Vlaanderen in 2017 werd opgeleverd.

Rapporten opgeleverd door Audit Vlaanderen gaan via ABB naar de minister. De minister zet daarop de stap naar de betrokken provinciegouverneur om de betrokken entiteit uit te nodigen voor een gesprek over de bevindingen en aanbevelingen uit het rapport. Tijdens dat gesprek komt meestal ook het actieplan ter sprake dat het voorwerp uitmaakt van de aanbevelingen die Audit Vlaanderen in het auditrapport formuleert. De implementatie van dat actieplan moet een herhaling van de feiten voorkomen.

De spreker kan niet antwoorden op de vraag of er een match is tussen de definitie van het begrip 'onregelmatigheid', dat Audit Vlaanderen hanteert en de mogelijkheden die de minister heeft bij kennelijke nalatigheid of wangedrag.

De spreker betwijfelt of het een toegevoegde waarde inhoudt om het begrip belangenvermenging scherper te formuleren, aangezien dit begrip al wordt gedefinieerd in het decreet Lokaal Bestuur, in de wetgeving over overheidsopdrachten en in het Strafwetboek. Dat zal dus geen grote toegevoegde waarde hebben.

Elke algemeen directeur is verantwoordelijk voor het creëren van een kader rond organisatiebeheersing. Het thema van organisatiecultuur hoort daar ook bij. Daarom moet sensibilisering een plaats krijgen binnen die organisatiebeheersing.

Als Audit Vlaanderen op basis van bewijsmateriaal een vaststelling doet en dit voorlegt aan een betrokken mandataris, dan gebeurt het wel vaker dat die mandataris stelt zich niet bewust te zijn geweest van het probleem. De spreker kan de oprechtheid daarvan niet inschatten.

Audit Vlaanderen gaat overal in Vlaanderen langs. Antwerpen en Gent hebben een eigen interne auditfunctie. Audit Vlaanderen beoordeelt samen met die lokale auditdienst of er naar aanleiding van een melding een audit moet worden opgestart door Audit Vlaanderen.

Mark Vandersmissen geeft aan dat de hoge succesratio te wijten is aan het grondige vooronderzoek. Een forensische audit kan niet zomaar worden opgestart, want er is meteen het risico op perslekken. Audits moeten het vertrouwen in de overheid versterken, maar forensische audits kunnen het omgekeerde effect hebben. Daarom wil men een vrij grote zekerheid verwerven vooraleer een forensische audit wordt opgestart en kruipt er veel tijd in het vooronderzoek.

De doorlooptijd is heel variabel. Sommige onderzoeken duren heel kort en zijn heel punctueel, terwijl andere onderzoeken groot zijn. Dat is op voorhand niet te voorspellen. Soms start men met een onderzoek op basis van een bepaald feit, maar komen er gaandeweg nieuwe feiten naar boven. Forensische audits duren sowieso langer dan gewone audits omdat het zeer gedetailleerd onderbouwd moet zijn.

Er bestaan al heel wat regels over vastgoed. Het komt erop aan om die regels goed toe te passen, op te volgen en bij te sturen. Daarin spelen de lokale besturen een rol via een goed systeem van organisatiebeheersing. Zo kunnen de kwetsbaarheden worden gemonitord en kan worden ingegrepen. Audit Vlaanderen helpt daarbij door, op basis van informatie over kwetsbare processen die wordt opgedaan tijdens een forensische audit, thema-audits te organiseren en de resultaten te delen met alle lokale besturen.

Wim De Naeyer zegt dat er een evolutie merkbaar is over de thema's die aan bod komen tijdens audits. Zo waren er in de loop van 2022 veel meldingen over vastgoed. Een mogelijke verklaring is dat perslekken anderen op ideeën brengen. Ook het niet respecteren van de wetgeving op de overheidsopdrachten komt vaak aan bod. Hierin wordt het onderscheid gemaakt tussen het al dan niet intentionele karakter. Het gaat om een complexe wetgeving, waar vaak tegen wordt gezondigd. Als er geen intentionaliteit is om zichzelf of anderen te bevoordelen, dan is er geen reden om een forensische audit op te starten. Daarnaast komen er ook vaak meldingen over wervings- en promotieprocedures die onregelmatig zouden verlopen.

De lokale besturen volgen doorgaan het advies vanuit Audit Vlaanderen over de burgerlijke partijstelling.

Audit Vlaanderen ziet geen relatie tussen de aanwezigheid van een deontologische code in een lokaal bestuur en de opstart van forensische audits. Daar worden geen cijfers over bijgehouden. Als een lokaal bestuur meer aandacht besteedt aan het belang van integer handelen, dan wordt dat bespreekbaarder en zal dat meer doordringen. Soms worden evoluties vastgesteld in gedrag dat leidt tot strafrechtelijke inbreuken.

Mark Vandersmissen stelt dat bij de onderzoeken een procedure op tegenspraak is voorzien. Iedere betrokkene wordt altijd gehoord en van elk dergelijk gesprek wordt een proces-verbaal opgemaakt, dat ter ondertekening wordt voorgelegd. Alle bevindingen worden individueel afgetoetst tussen alle betrokkenen op tegenspraak en niet bij het eindrapport. Bij een gewone audit komt het ontwerprapport aan bod tijdens een exitmeeting, waarop iedereen kan reageren. Bij een forensische audit is er geen exitmeeting. Het rapport wordt meteen in de finale vorm overgemaakt, maar alle elementen worden op voorhand getoetst via het hoorwederhoorprincipe. Het systeem heeft ook beperkingen. Aan personen die geen personeelslid of mandataris zijn, wordt aangeboden om in gesprek te gaan. Dikwijls wordt daarop ingegaan, maar niet altijd. Dat is namelijk niet afdwingbaar.

Het is wel interessant om in kaart te brengen of er een eventuele relatie bestaat tussen de aanwezigheid van een deontologische code in een lokaal bestuur en de opstart van forensische audits. Dat idee wordt meegenomen.

Audit Vlaanderen heeft een zeer goede relatie met de VVSG, onder andere in verband met opleidingen naar aanleiding van thema-audits. Er kan worden gekeken naar eventuele samenwerking over integriteitsopleidingen. De VVSG is vertegenwoordigd in het auditcomité van de lokale besturen. Zo is men goed op de hoogte.

De spreker wenst zich niet uit te spreken over de decumul. Alle regels zijn duidelijk en dienen te worden toegepast.

Audit Vlaanderen wil een strikte scheiding tussen gewone en forensische audits en wil de capaciteit voor gewone audits vrijwaren. Zo kan men blijvend reguliere audits uitvoeren, wat op termijn een grotere impact heeft. Een forensische audit is reactief, terwijl een gewone audit een preventief effect heeft. Minister Bart Somers heeft voorzien in een uitbreiding van de forensische auditcapaciteit met twee vte's voor Audit Vlaanderen. Daarmee kan men de huidige piek aan. De impact van het Klokkenuidersdecreet en andere initiatieven is evenwel moeilijk te voorspellen. Maar men zal het signaleren als er zich opnieuw capaciteitsproblemen voordoen.

Voor het uitvoeren van gewone audits zoekt men generalisten. Mensen met een open geest en gezond verstand om zo de afweging te kunnen maken tussen hoofd- en bijzaken. Idealiter gaat het om gevormde auditoren, maar die zijn niet altijd beschikbaar op de arbeidsmarkt. Maar enthousiasme compenseert dat grotendeels. Daarnaast heeft men een eigen opleidingsmethodiek. Niemand start als forensisch auditeur. Via de vertrouwdheid met het werkkterrein wil men zich onderscheiden ten aanzien van private aanbieders. Daarom moet men minimaal een jaar bij Audit Vlaanderen aan de slag zijn om forensisch auditor te kunnen worden. Onlangs werd evenwel een eerste keer een procedure opgestart voor de rechtstreekse werving van een forensische auditor.

Wim De Naeyer zegt zelf al lang te worstelen met de vraag welke extra bevoegdheden Audit Vlaanderen mogelijk nodig heeft. Sommigen zeggen dat Audit Vlaanderen ook de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie moet krijgen. Dat houdt uiteraard bepaalde voordelen in naar onderzoeksmogelijkheden bij de uitvoering van sommige forensische audits, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van mogelijke corruptie in overheidsopdrachten. Daarin zijn de huidige onderzoeksbevoegdheden beperkt tot het audituniversum. Onderzoek van privémailverkeer tussen een ambtenaar en een aannemer behoort momenteel niet tot die bevoegdheden. In dergelijke audits doet Audit Vlaanderen de mogelijke vaststellingen binnen het eigen bevoegdheidsdomein en maakt hierover een auditrapport, dat ook wordt bezorgd aan de CDDBC die in voorkomend geval de verdere politionele stappen kan zetten. Als men officier van gerechtelijke politie zou zijn, zou Audit Vlaanderen zelf die stappen kunnen zetten. Maar het verkrijgen van een dergelijke hoedanigheid kan ook nadelen inhouden, aangezien de forensische afdeling hierdoor geen louter administratief onderdeel meer is van Audit Vlaanderen en door elke onderzoeksrechter op elk moment kan worden gevat, mogelijk ook voor aangelegenheden die niets te maken zouden hebben met de Vlaamse overheid of lokale besturen. Dan zou die afdeling niet meer uitsluitend voor Audit Vlaanderen werken.

Vertrouwen in de overheid gaat over een overheid waarvan men weet dat die goed werkt, aldus *Mark Vandersmissen*. Een goede organisatiebeheersing dient om kwaliteitsvol, integer en efficiënt te werken. Het is inderdaad van belang dat dat ook wordt getoond. Er is een grote gedragenheid van de auditcultuur. Bij de opstart van Audit Vlaanderen was er geen sprake van een auditcultuur. Maar dat is sterk geëvolueerd. Audit Vlaanderen ondervindt nergens problemen met informatieverstrekking. Er is vertrouwen aan weerszijden. Er is nog ruimte voor verbetering zoals over de opvolging

van en de rapportering over aanbevelingen. Daarom wordt ingezet op de jaar-rapportering. Een goede jaarrapportering vanuit het lokale bestuur moet publiek worden gemaakt. Zo zien burgers en organisaties dat men ermee aan de slag is en men naar verbetering streeft. Daarom zijn de gewone auditrapporten sinds 2022 actief openbaar. De volledige rapporten zijn terug te vinden op de website van Audit Vlaanderen. De impact daarvan is moeilijk na te gaan. Tegen half 2023 wordt die openbaarheid van bestuur geëvalueerd. Zo zal men bij de lokale besturen langsgaan om te kijken of dat zichtbaar is en of men vragen krijgt.

De verantwoordelijkheid voor de opvolging van en de rapportering over de aanbevelingen ligt hoofdzakelijk bij de lokale besturen. Dit wordt niet altijd meegenomen in de rapportering. Audit Vlaanderen geeft vaak aan dat de aanbevelingen, de zelf gedetecteerde verbeterpunten of eventuele klachten zichtbaar worden gemaakt. Er is geen geautomatiseerd systeem waardoor Audit Vlaanderen een zicht heeft op het hele werkkterrein. Maar Audit Vlaanderen volgt de eigen aanbevelingen wel zelf op. Sinds 2022 wordt bij elke nieuw opgestarte audit een opvolging gedaan van de in eerdere audits geformuleerde aanbevelingen. Daarvoor keert men maximaal vijf jaar terug in de tijd. Daarnaast is er een prioritering in de opvolging van aanbevelingen. Aanbevelingen volgend uit een forensische audit worden altijd opgevolgd. Bij de overige audits houdt men een steekproef.

Audit Vlaanderen wil bouwen aan vertrouwen. Maar als sommige rapporten te grabbel worden gegooid, heeft dat een negatief effect op het vertrouwen. Het moet niet verborgen blijven, maar er moet correct over worden gecommuniceerd.

4. Bijkomende vragen van de commissieleden

4.1. Tussenkost van Kurt De Loor

Kurt De Loor vindt het logisch dat forensische audits op tegenspraak gebeuren. Maar wat als dat niet gebeurt? Kan men zich dan nog verweren? Kan een betrokken partij dan nog te kennen geven gehoord te willen worden?

De voorbeelden van de deontologische commissies gaan over bestaande commissies. Een derde van de lokale besturen heeft al een deontologische commissie en is dus gemotiveerd om daarmee aan de slag te gaan. Het decreet over de oprichting van een deontologische commissie bij de gemeenteraad en de districtsraad laat veel mogelijkheden toe. Er staat ook in dat elke politieke partij betrokken en vertegenwoordigd moet zijn. Als dat wordt opgelegd, moet dat wel zoden aan de dijk brengen. Heeft Audit Vlaanderen aanbevelingen over de samenstelling van een deontologische commissie? Kunnen daarin ook experts worden opgenomen? Bestaan er goede voorbeelden over de samenstelling en bevoegdheden?

Tot slot pleit de spreker voor het opvolgen van de correlatie tussen de aanwezigheid van een deontologische commissie en de vermeende inbreuken op de deontologische code.

4.2. Tussenkost van Kris Van Dijck

Kris Van Dijck onderstreept het belang van het onderzoeken van die correlatie. Maar ook het omgekeerde moet worden bekeken. In gemeenten waar men actief rond deontologie werkt, is men misschien vatbaarder voor het detecteren van fouten en het aanhangig maken van een zaak.

4.3. Tussenkost van Yves Buysse

Yves Buysse zegt dat tijdens de audit waarvan hij deel uitmaakte, de mensen een goede schets gaven van de bedoeling. Het ging over een thematische reguliere

audit. Maar voor mensen in dezelfde organisatie die niet betrokken waren, was de bedoeling van die audit veel minder duidelijk en vroeg men zich af wat er aan de hand was. Merkt Audit Vlaanderen dit ook op? Is het niet beter om iedereen in de betrokken organisatie beter op de hoogte te brengen van de bedoeling van de audit?

5. Aanvullende antwoorden van de genodigden

Mark Vandersmissen heeft nog niet gekeken naar wat de uitwerking van het decreet zou betekenen. Er is wel wat materiaal voorhanden om de vragen over samenstelling en taakstelling van zo'n commissie te bekijken. De spreker wil dit samen met de partners opnemen, waaronder de VVSG en ABB. Audit Vlaanderen zal zeker helpen waar mogelijk.

Wim De Naeyer zegt dat elk gesprek, en zeker een confrontatiegesprek, woordelijk wordt geregistreerd. Elk personeelslid dat een dergelijk gesprek heeft, krijgt een ontwerpverslag toegestuurd waarop aanvullingen of verbeteringen kunnen worden gedaan. Er wordt in auditrapporten vaak gewerkt met citaten. Een forensische audit verschilt op dat punt van een reguliere audit. En er wordt niet gewerkt met exit-meetings. Men gaat alleen voort op documenten die werden aangetroffen en op zaken die ondertekend zijn. Op elk personeelslid rust de verplichting om maximaal mee te werken aan een audit. Elk personeelslid kan ingaan op de uitnodiging tot het woord-wederwoordprincipe. Als de persoon dat weigert, wordt dat geregistreerd in het rapport. Nadat elke betrokkene de kans kreeg tot wederwoord, kan het rapport worden gefinaliseerd. Dan stopt het proces voor Audit Vlaanderen en volgt het enkel nog de aanbevelingen op. Een auditrapport kan altijd resulteren in een tucht-rechtelijke of strafrechtelijke aangelegenheid. Een forensische audit heeft bij de opstart altijd een voorwerp. Naarmate het onderzoek vordert, is er een beter zicht op wat er zich heeft voorgedaan. Op dat moment worden alle betrokken partijen bevraagd. Als een personeelslid of mandataris die niet voorkwam in de scope, aangeeft over informatie te beschikken en gehoord wil worden, dan wordt dat gedaan. Maar als men geen weet heeft van een dergelijke betrokkenheid, dan wordt die logischerwijze ook niet uitgenodigd voor een gesprek. Als een personeelslid of een mandataris een compromitterende verklaring aflegt ten aanzien van iemand anders, dan wordt dat voorgelegd aan die andere persoon met de vraag om dat te duiden. Zo krijgt die persoon een wederwoord.

Nadat alle politieke partijen op lokaal niveau vertegenwoordigd zijn in een deontologische commissie, kan de afweging worden gemaakt om er ook deskundigen mee in op te nemen. Het Bureau Integriteit in Antwerpen is samengesteld uit vertegenwoordigers vanuit de meerderheid en de oppositie, aangevuld met mensen zonder politieke connotatie. Het kan hierbij gaan om magistraten of academici.

Voor *Mark Vandersmissen* is communicatie cruciaal. Het is van belang dat iedereen in een organisatie op de hoogte is van de inhoud van een reguliere audit. Audit Vlaanderen start met een openingsmeeting waarop iedereen die met het proces te maken heeft, wordt uitgenodigd. En aan het bestuur wordt gevraagd om dat bekend te maken via de interne kanalen. Bij forensische audits gaat Audit Vlaanderen discreter te werk. Dan worden alleen de algemeen directeur, de burgemeester en de voorzitter van de gemeenteraad op de hoogte gebracht van de opstart van de forensische audit en probeert men zo onopvallend en discreet mogelijk op te treden.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Katrien PARTYKA,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
CDBC	Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten